

One of the most unique Lithuanian textile artists, Danutė Kvietkevičiūtė (g. 1939), is known for creating both large-format wall tapestries and miniatures. In the later stages of her work, she searched for new forms of expression in weaving, combining a close, dense weave with a sparser, net-like texture. An example is this abstract tapestry featuring a complex composition, *Hours in bloom*, which the author worked on for two years. In 2017, the Lithuanian Art Museum (today known as

the LNMA) acquired this tapestry with the title corrected by the author herself, *Hours in bloom, I-II*. It also has some altered parts: instead of the four separate parts now there are two, as parts I-II and III-IV have been joined. The theme of the tapestry revolves around the life of a young person, their goals and dreams. We see a colourful composition with many suns of various sizes, all executed in immaculate detail.

Nijolė Žilinskienė

>
Danutė Kvietkevičiūtė
Gobelenas „Žydinčios
valandos, I-II“. 2008–2009
Linas, medvilnė; gobeleninis
audimas; 316 × 166 cm
LNDM, TA-1683/1-2
Fot. Tomas Kapočius

Danutė Kvietkevičiūtė

Žydinčios valandos, I-II. 2008–2009

Linas, medvilnė; gobeleninis audimas;
316 × 166 cm
LNDM, TA-1683/1-2

Savito, išskirtinio braižo menininkė Danutė Kvietkevičiūtė (g. 1939) Lietuvos dailiosios tekstilės aruodą papildė įsimintiniais didelio formato sieniniais gobelenais ir miniatiūromis. Nuo kūrybinio kelio pradžios jos gobelenai stebino netikėtais temų aspektais, raiškaus grafinio piešinio įvairzdžiais, simboliniais motyvais. Dailininkė nesižavėjo moderniškais audimo būdais, labiausiai vertino, tyrinėjo istorinius gobelenus ir pati su viduramžių meistrų kantrybe audė plonais siūlais klasikiniu gobeleniniu audimu. Vėlesnės kūrybos etapu ieškojo naujų audimo raiškos būdų ir tankų audimą jungė su išretintu tinkliniu pynimu. Būtent toks yra abstraktaus vaizdo, sudėtingos kompozicijos gobelenas „Žydinčios valandos“. Daug atidumo, fizinės ištvermės ir ilgų apmąstymų pasiglemžęs ilgas ir kruopštus kūrybinis procesas truko dvejus

metus. Tik ką išaustas, naujutėlaitis gobelenas anuomet buvo keturių atskirų dalių ir pavadintas „Žydėjimas. Jaunos dienos“. Jis 2009 m. spalio 10–lapkričio 11 d. eksponuotas pirmojoje D. Kvietkevičiūtės individualioje parodoje „Žydinčios valandos“ Taikomosios dailės muziejuje (dab. Taikomosios dailės ir dizaino muziejus). 2017 m. Lietuvos dailės muziejus (dab. Lietuvos nacionalinis dailės muziejus) šį gobeleną įsigijo autorės pakoreguotu pavadinimu – „Žydinčios valandos, I-II“ – ir su pakeistomis gobeleno dalimis: vietoje keturių atskirų dalių dabar yra dvi, nes kartu sujungtos I-II ir III-IV dalys.

Gobeleno tema – mintys apie jauno žmogaus gyvenimą, siekius, svajones, polėkius, pasirikimus, minčių, troškimų galimybes. Gobeleno plokštumoje matome spalvingą vaikiško piešinio manieros kompoziciją su daugybe įvairaus dydžio saulių. Gyvybinga ir žaižaruojanti saulė su ryškesniais juostų motyvais įkūnija troškimus, siekius ir spinduliuojančią energiją. Svajones ir polėkius reflektuoja abstrakti kosminė vizija su daugybe ekspresyvaus piešinio dangaus

šviesulių, o tarp jų tarsi užšifruoti vos pastebimi, numanomi motyvai. Tankiai austo gobeleno plokštumą pamažu keičia perregimas ažūrinis audimas baltais lininiais siūlais. Peršviečiamo tinklo fone – svarbus akcentas: tankiai austa balta saulė, simbolizuojanti gyvenimo pilnatvę, o dar žemiau – žvaigždžių atšvaitais raibuliuojantis vandenynas. Optimistiškai spalvingo gobeleno apačioje netikėtas kontrastas – nedidelio audinio stačiakampyje juodos saulės motyvas, liudijantis reisykiais jauno žmogaus gyvenime pasitaikančius nuopolių, įvairias priklausomybes. Beje, šį gobeleno apačios elementą galime suvokti ir kaip senųjų dokumentų juodą antspaudą, kuris užantspauduoja ir užbaigia visą kompoziciją. Bet kokio dydžio D. Kvietkevičiūtės gobelenus galima tyrinėti po gabalėlį, nes juose nėra atsitiktinės, nuobodžios vietos. Aptariamo gobeleno kompozicija sudėliota iš kelių atskirai išaustų ir sujungtų audinio gabalų, nevengiant piešinio nesutapimų, neslepiant sujungimo siūlių. Menininkės manymu, toks būdas praturtina ir pajvairina žiūrėjimo lauką, nes siūlės įneša daugiaplaniškumo. Sudūrimai ir nesutapimai piešinio linijose – tai lyg erdvių persipynimo įvaizdžiai, lyg lūžiai, o tokį įspūdį dar labiau sustiprina ryškesnių spalvų akcentai ir menami, tarsi užšifruoti, vos pastebimi abstraktūs motyvai. Labiausiai

iliuzinė erdvė, oro virpėjimas juntamas ažūrinio pynimo plokštumose su monochrominiu, vos regimu abstrakčiu piešiniu, sukurtu pynimo būdu. Technologiškai sudėtinga tankiai austas gobeleno dalis ar atskirus motyvus teisingai sujungti su retu ažūrinu pynimu taip, kad visa gobeleno plokštuma būtų lygi, nesusibangavusi. Būtent šis nemažo formato (pakabintos abi dalys – 316 × 166 cm) smulkiausias plonų siūlais juvelyriškai kruopščiai išaustas D. Kvietkevičiūtės gobelenas yra lygus ir gerai krentantis. Todėl galima teigti, kad autorė tik rankomis narstydamą ploniausius siūlelius pasiekė aukščiausių technologinį meistrytės lygį, kurio ateityje gali nebepavykti pakartoti. Dėl pablogėjusios sveikatos dailininkė jau keletą metų nebeaudžia ir galbūt „Žydinčių valandų“ gobeleno pavadinimas simbolizuoja visą nuo XX a. 7 dešimtmečio pabaigos suaustą laiką.

Lietuvos nacionalinis dailės muziejaus turi nemažai iškilios dailininkės D. Kvietkevičiūtės sieninių gobelenų ir miniatiūrų. Aptartasis naujausiai įsigytas gobelenas turiningai papildė rinkinyje jau esančius dailininkės meninės tekstilės kūrinius, kuriuos ji nuaudė per beveik pusę amžiaus.

Nijolė Žilinskienė